

TARTALOM

SZERKESZTŐI ÜZENET	0. oldal
HAZAI AGRÁRGAZDASÁG	1. oldal
NEMZETKÖZI AGRÁRGAZDASÁG	8. oldal
STATISZTIKA	11. oldal
SZABÁLYOZÁSI, PÁLYÁZATI INFORMÁCIÓK	14. oldal
KIEMELT TÉMA	16. oldal

Szerkesztői üzenet

Kritikus időszak az agráriumban

2015 utolsó negyedében számos tényező helyezi egyszerre nyomás alá a mezőgazdasági termelőket és élelmiszer-feldolgozókat. A terhek miatt az ügyfelek a szokásosnál is elfoglaltabbak, feszültebbek és érzékenyebbek. Nagy jelentősége van annak, hogy ilyenkor melléjük álljunk, támogassuk, informáljuk őket.

Fokozott figyelmet igényelnek most az ügyfelek

A tényezők sorát a mezőgazdaságban mindig az időjárás nyitja. Az esős hetek ugyanis jelentősen hátráltatták az őszi munkákat. A gazdák nehezen tudták befejezni a betakarítást, és elkezdni a talaj-előkészítést, vetést. A termények nedvességtartalma magas, ami - az amúgy is csökkenő ártrendek közepette - emeli a termelési költségeket. Ez önmagában is komoly gond.

Megjelentek az első vidékfejlesztési pályázati kiírások is: először az agrár környezetgazdálkodás (AKG) és az ökológiai gazdálkodás pályázatait írták ki. A tervek szerint az év végéig összesen 31 kiírás fog megjelenni, amelyek a 1721/2015-ös számú kormányrendelet mellékletében tételesen fel vannak sorolva.

Mindemellett elindult a földprogram, és megjelentek az értékesítésre kerülő parcellák adatai. A gazdák körében nagy az izgalom és a tájékozatlanság, amit a dolgok együtt állása csak fokoz. Például az, aki bérelt földjével szeretne november 7. és december 7. között bejelentkezni az AKG új rendszerébe, még nem lehet biztos abban, hogy meg is nyeri majd a liciten e földeket. Ha belevág az AKG-ba, de nem nyeri el a földet, akkor két év múlva akár jelentősen is emelkedhet a bérleti díja, ami tevékenysége felhagyására kényszerítheti adott földterületen.

A takarékszövetkezetek ismerik azokat a nehéz döntési helyzeteket, amelyekbe ügyfeleink kerültek. Nap mint nap azon dolgozunk, hogy érezzék, e nehéz időkben is számíthatnak takarékjukra!

Üdvözlettel,

Fórián Zoltán

vezető szakértő

Takarék Agrár Központ

Hazai agrárgazdaság

Folyósítás csak
jövőre!

Akár 300 millió is lehet – Decembertől kérhető az új földhite

Decembertől adhatják be részlegesen hitelgényléseiket a gazdálkodók a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) Zrt. 150 milliárd forintos földhite-programjában, amellyel a pénzügyintézet az értékesítésre kijelölt állami földek megvásárlásához nyújt forrásokat – nyilatkozta Nagy Csaba, az MFB vezérigazgatója. Így a bank néhány napon belül meghozhatja hiteldöntéseit, ha az árverések utáni földvásárlási szerződések hatályosak lesznek. Mivel a november közepén induló liciteket harminc napos szerződéskötési és hatvan napos kifüggesztési időszak követi, az MFB az első földhiteket legkorábban január végén, február elején folyósíthatja. (Forrás: agrarszektor.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A méltán fokozott érdeklődéssel kísért földprogram napokon belül elérkezik a licitálási fázisba. Mivel a sorok írásakor még számos kérdés tisztázatlan a jogi környezetet illetően, a takarékszövetkezetek erre irányuló terméke is formálódik. A cél ugyanis az, hogy saját termékkel is a lehető legversenyképesebb ajánlatot tudjuk ügyfeleinknek adni. Sőt, egyes pontokban akár nagyobb rugalmasságot is biztosítsunk számukra.

Nem vágják ki a
tejelő állományt

Ez a zseniális adócsökkentés - Innen is elüldözték az áfacsalókat

Az áfacskéntés miatti kifehéredésnek tudja be „fontos tényezőként” a Földművelésügyi Minisztérium (FM), hogy nőtt a levágott üszők és tehének száma a vágóhidakon. Vagyis a tárca szerint a statisztikai adatok nem feltétlenül azt tükrözik, hogy a termelők több állatot küldenek a vágóhidakra, hanem azt, hogy az állomány nagyobb része „váltak láthatóvá” a hatóságok számára. Az ágazati aggodalmak viszont arról szólnak, hogy a tejfelvásárlási árak csökkenése az üsző- és tehénállományok tömeges ritkításához vezethet. (Forrás: agrarszektor.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

Kétségtelen, hogy a tejárak csökkenése 2014 februárja óta tart. Az árak az évek óta növekvő globális tejtermelés és az elmúlt év második fele óta csökkenő importigény miatt kezdtek esni. Mivel nem hazai, hanem globális jelenségről van szó, így a helyzet megoldása, a válság vége sem a hazai viszonyok változása miatt fog megtörténni. Az idei őszi Agrár Szakmai Napok egyik fontos feladata, hogy mind munkatársaink, mind ügyfeleink tisztánlátását segítsük az agrárpiacok hajtóerőinek kérdésében. A válság vége a Takaréék Agrár Központ előrejelzése alapján 2016 tavaszára várható, amikor várhatóan mindkét említett tényező kedvező fordulatot fog venni. Ekkor sem számíthatunk azonban arra, hogy ugrásszerűen emelkednek majd a tejárak, inkább csak lassú növekedésre. Ezzel az információval el kell látni ügyfeleinket is, és együtt kell megtalálni a megoldást annak érdekében, hogy tejtermelő ügyfeleink túléljék ezt az időszakot. Az említett rendezvénysorozaton többször is hangoztatták a résztvevők, hogy inkább a fejlesztés, a hatékonyság növelése a céljuk. Így tehát nem arról van szó, hogy a gazdák az alacsony árak miatt levágnák legfontosabb termelő eszközüket.

Hazai agrárgazdaság

Hátráltatja a gazdákat a csapadék a betakarításban és az őszi vetésben

Kevesebb kukorica

Problémát okoz a kukorica és a napraforgó betakarításánál, valamint az őszi búza vetésénél a csapadékos időjárás - mondta *Vancsura József*, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének elnöke. Kifejtette: már tíz napja nem tudják a gazdálkodók elvetni sok helyen az országban az őszi búzát a csapadékos időjárás miatt, eddig az összes hazai termőterület mintegy negyedén végezték el a munkát. A napraforgó és a kukorica betakarításával sem haladnak jól a földművesek, utóbbinak több mint a fele még a földeken van.

Az elnök elmondása szerint, ha további csapadékos napok következnek, a munka még tovább késne, és a belvíz is megjelenne; azonban a gazdák abban bíznak, hogy kisüt a nap, és folytatni tudják az őszi szántóföldi munkát.

A kiesés az előzetes becslések szerint egyik növényből sem jelentős. (Forrás: MTI Eco)

Takarék Agrár Központ kommentár

Ebben az évben is összetorlódtak az őszi munkák, a napraforgó és a kukorica betakarítása, a cukorrépa felszedése, a talajelőkészítés, a vetés. Ez azt is jelenti, hogy a gazdáknak kevesebb idejük van az adminisztrációs feladatokra, így a pályázatokra, a földlicitekre való készülésre, a kárbejelentésekre. A takarékszövetkezetek segítik ügyfeleiket az információhoz való jutás felgyorsításával, keressük, tájékoztatjuk Önöket, hogy érezzék: a Takaréék, több mint bank!

Jövőre krotáliát kapnak a sertések is?

Egyedi nyilvántartás, pontosabb állományadatok – a tervek szerint 2016-tól egyedi számmal kell ellátni a tenyészkocákat is, így a disznók a szarvasmarhákhöz hasonlóan krotáliát, vagyis füljelzőt kaphatnak. A jelölés célja a feketegazdaság visszaszorítása, valamint a precíz nyilvántartás megteremtése az állategészségügyi intézkedésekhez és az állatjóléti támogatások kifizetéséhez.

Végre tisztul a sertésszektor

Magyarország elsőként vezetheti be Európában az egyedi kocanyilvántartás rendszerét – mondta el a Kossuth rádió Hajnal-tájának a Földművelésügyi Minisztérium kiemelt programjaiért felelős miniszteri biztosa, Horváth István. A politikus szerint úgy nem lehet az egész sertéságazatot ellehetetlenítő feketegazdaság ellen küzdeni, hogy azt sem tudjuk, hány sertés van az országban. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) elmúlt időszakra vonatkozó adatai alapján Magyarországon mintegy tízezer kocatartó tevékenykedik, és körülbelül 180-200 ezer kocát tartanak – tette hozzá.

A miniszteri biztos hangsúlyozta, amikor 2015 első harmadában meghirdették a tenyészkocákra az állatjóléti támogatásokat, akkor nagyjából nyolcszáznyolcvan gazda adott be kérelmet közel 270 ezer koca után. Vagyis hirtelen megjelent 60-70 ezer koca, amely a statisztikában nem szerepelt, és kérdés, hogy hány kocája van még azoknak a tartóknak, akik nem adtak be támogatási kérelmet. Ha ezeket a számokat összevetjük, kiderülhet, hogy nem 200 ezer, hanem akár 350 ezer koca is lehet az országban. Ha pedig ez a valós szám, akkor nem 3,2 millió sertés van az országban, hanem 4,5 millió – tette hozzá Horváth István.

Az alakulófélben lévő új támogatási rendszer a munkájukat átláthatóan végző és legálisan kereskedő termelőket segítené. Ehhez viszont kell az egyedi kocanyilvántartás, amelynek bevezetése már csak néhány hónap kérdése. Horváth István szerint a cél, hogy csak azon kocák után fizessenek állatjóléti támogatást, amelyek egyedileg is nyilván vannak tartva. A miniszteri biztos azt mondta, hamarosan Fazekas Sándor tárcavezető asztalán lesz a vonatkozó miniszteri rendelet javaslata, és létrehoznak egy szervezetet, amely a rendelkezéseket végrehajtja, a nyilvántartási munkát irányítja.

Az egyedi kocanyilvántartás a mostani szarvasmarha ENAR-hoz, azaz egyedi nyilvántartási és azonosítási rendszerhez hasonlóan működik majd. Ennek többletköltségeihez az első években hozzájárul a földművelésügyi tárca. (Forrás: elemiszer.hu)

Takarék Agrár Központ kommentár

Az említett szervezet (Magyarországi Sertésenyésztők és Sertéstartók Szövetsége) időközben már meg is alakult. Ez pedig egy fontos mozaik ahhoz a képhez, amely végre tisztán mutatja a hazai sertésszektor helyzetét. Erre a takarékoknak is nagy szükségük van ahhoz, hogy változtatni tudjunk a korábbi rossz hírek kapcsán a szektorról kialakult kedvezőtlen képen. A sertésszektor fejlődésének kulcsa a húsipar versenyképességének javulása. Amennyiben a tervezett modern vágóhidak felépülnek, akkor e téren minőségi és mennyiségi ugrás fog bekövetkezni. A piac pedig eközben stabilizálódik, az EU nagy sertéstermelőinek sikerült az orosz embargó okozta sokkot kihevernie. (Statisztikai rovatunkban ezt adatokkal is alátámasztjuk).

A hazai sertésszektor egyre pozitívabb képet mutat. A forgalmi adó csökkentése, az EKÁER, a támogatási és szabályozási rendszer nyújtotta előnyök a tisztulás felé mozdították el a piacot. Jó példa a 42/2015.(VII.22.) FM rendelet, amely szerint új termelői csoportok csak abban az esetben jöhetnek létre, ha éves árbevételük eléri a 2 milliárd forintot, és legalább 40 sertéstartó a tagja. Ezzel a cél a termelői csoportok koncentrálódásának gyorsítása.

Hazai agrárgazdaság

Kérelmet kell beadni

Tudnivalók 3 hektár alatti földrészletek vásárlásához

A három hektár alatti földrészletek esetében a 45 napig tartó hirdetményi időszak alatt az nfa.hu oldalról letölthető formanyomtatványon kell eljuttatni a vételi kérelmet személyesen, zárt borítékban az NFA területileg illetékes irodájába.

Ezt követően további teendője a vásárolni szándékozónak nincs, mindössze annyi, hogy figyelemmel kíséresse az NFA honlapján a bontási időpontokat és azok helyszínét.

A vételi kérelmek elbírálását követően valamennyi ajánlattevőt írásban értesítik. (Forrás: agrotrend.hu)

Takarék Agrár Központ kommentár

A meghirdetett földterületek közül 41 ezer földrészlet 3 hektár alatti. Ezek megvétele egy egyszerű eljárás keretében zajlik. Mivel ügyfeleink jelentős része olyan kistermelő, aki éppen ezen földrészletek megszerzésében érdekelt, nekünk is tisztában kell lennünk ennek fenti folyamatával.

A föld egy olyan véges mennyiségű termelőeszköz, amelyhez nehéz, és a későbbiekben még nehezebb lesz hozzájutni. Az állami földrészletek eladása tehát egy olyan fontos történelmi pillanatot jelez, amit célszerű kihasználni.

Helyre kell tenni az árviszonyokat

Fordulatot hozhat a hagymapiac az uniós támogatás?

A külföldi termékek árszorító hatása miatt mára a harmadára csökkent a hazai vöröshagyma-termesztés.

Az áruházak többsége évek óta olcsó importhagymát kínál, a hagyományos magyar fajtákkal pedig csupán egy-két kisebb piacon találkozhat a fogyasztó. A versenyképes termelést az öntözhető területek alacsony száma is nehezíti, a gazdálkodók abban reménykednek, hogy az európai uniós forrásból finanszírozott korszerűsítő beruházások lökést adnak az ágazat fejlődésének.

Bár a magyar gasztronómia gyakorlatilag a vöröshagymára épült, a makói fajta pedig egyike azon kevés friss zöldségfélének, amely bekerült az Európai Unió eredetvédelmi nyilvántartásába, a hazai termesztés gyakorlatilag a harmadára csökkent, a belső fogyasztás pedig egyre inkább az importra korlátozódik. Míg a rendszerváltáskor 6000 hektáron foglalkoztak vöröshagyma termesztésével az országban, ma már csupán 1800-2000 hektáron terem a zöldségből – hívta fel lapunk figyelmét Fekete János, a Hagyma Terméktanács elnöke.

Az Agrárgazdasági Kutatóintézet (AKI) adatai szerint Magyarország friss vagy hűtött vöröshagyma külkereskedelmi egyenlege évek óta negatív. Az elmúlt években jelentős importra szorult az ország, rendre több ezer tonna kerül a külföldi piacokról a hazai boltokba. – A legtöbb vöröshagymát Németország és Hollandia szállítja hazánkba. A hazai hagymatermesztés a rendszerváltás után kezdett visszaszorulni, a 2004-es európai uniós csatlakozás után pedig drasztikusan lecsökkent. Miután beléptünk az unióba, tömegével jelentek meg a nagy multinacionális üzletláncok, amelyek a drágább magyar hagyma helyett olcsóbb exporttal töltötték fel polcaikat – jegyezte meg a szakember. Szavai

szerint a külföldi hagyma 35-40 forintos kilónkénti áron beszerezhető, amit a csomagolás után 120-130 forintért kínálnak az áruházakban. A hazai gazdák azonban ilyen alacsony áron nem tudják megtermelni a hagymát, az önköltség 100 forint felett van, így 130 forintnál olcsóbban nem éri meg eladniuk. (Forrás: magyaridok.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A termőterület drasztikus csökkenése a termelési kedv alakulását is tükrözi. A nagy kérdés, hogy megállítható-e egyáltalán a folyamat. A Takaréknál Agrár Központ arra számít, hogy a most megnyíló pályázati lehetőségekkel élni fognak a hagymatermelők, méghozzá összefogva. Ez talán az utolsó lehetőség arra, hogy összefogással megállítsák a szektor leépülését. Fejleszteni kell az öntözést, feldolgozást, és fogyasztói tájékoztató kampányt kell indítani annak tudatosítása érdekében, hogy az eredetvédett magyar vöröshagyma magasabb minőségű, több mint az olcsó import, ez pedig megér némi felárat is. Ehhez az is kell, hogy a hazai termék egyértelműen azonosítható legyen, hiszen a vásárlók nem igazán nézik a hagyma származását. Kritikus kérdés a külföldi – jellemzően holland – fajták hozamelőnyének kezelése. Míg a makói fajtákból egy hektárról legfeljebb 40 tonnát lehet betakarítani, a Hollandiában kifejlesztett, bőtermő vetőmag egy hektáron 60-70, egyes esetekben 90 tonnás termést hoz.

Nem használjuk ki adottságainkat

Így lehetne Magyarország etalon a zöldségtermesztésben

Valóságos európai prémiumzöldség-nagyhatalom lehetne hazánk, ha egységes jogi szabályozással meg tudnánk sokszorozni a termálvízzel fűtött fóliasátrak számát Magyarországon. A csongrádiaknak, Bács-Kiskun és Békés megyeieknek nem is kell bemutatni a technológiát: már évtizedek óta használják a gazdaságos és környezetbarát energiát, amivel nemcsak bio-, hanem klímabarát zöldségeket termeszthetnek.

Magyarország agrárország – szoktuk mondani, és egyre nyilvánvalóbb, hogy a magyar gazdák csak úgy tudják megállni a helyüket a világpiacon, ha továbbra is a minőségre és az ízre koncentrálnak, mennyiségben úgysem vetekedhetnek a riválisokkal. Ha olcsóbban adnák azonban, még kelendőbb lehetne a magyar zöldség.

Ezen segíthet a fóliasátras termesztés, különösen, ha termálvízzel oldjuk meg a fűtést – mondta el a Helyi Híradók kérdésére Ledó Ferenc, a Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet (FruitVeB) elnöke.

A megoldás korántsem új, Szentes környékén már a 60-as évek óta használnak termálvizes kutakat a fóliasátrak melegen tartására, és ezek fél évszázad után is működnek. Ez a vidék, Csongrád megye, valamint Bács-Kiskun és Békés déli tájai hagyományosan élen járnak a geotermikus energia kiaknázásában: az itteni homokkő különösen alkalmas a kútfúrásra, a víz kellően forró (mind a 32 szentesi kútban legalább 60, helyenként 90 Celsius-fokos) és a szaktudás, a mezőgazdasági kultúra is rendelkezésre áll. Az itteni tapasztalatok alapján mondja Ledó Ferenc, hogy a termálvizes fűtés 30 százalékkal olcsóbb, mint ha gázt használnának, ráadásul munkahelyet teremt, és nem jár szén-dioxid-kibocsátással.

Takarék Agrár Központ kommentár

Agráradottságaink alacsony szintű kihasználásnak okai között előkelő helyen áll az, hogy gyakran nem teljesen tisztázottak a jogi viszonyok. E téren jelentősen léptünk ugyan előre az utóbbi években, de még mindig adósak vagyunk például a termálvíz használatának rendezésével. Jó példa az előrelépésre, hogy a kormány 2025-ig eltörölte a kinyert termálvíz kötelező visszasajtolását, ráadásul a vízkészleti járulék mértékén is sokat faragott.

A termálvíz kertészeti alkalmazásának a jelenleginél sokkal szélesebb körben kellene elterjednie. Kétségtelen, ez egy igen nagy beruházás-igényű tevékenység, amit ráadásul a fedett felületek legkorszerűbb technológiával való felszerelésével kellene egybekötni. Átala a belső piac szezonitását is jelentősen csökkenteni lehetne hazai zöldséggel ellátva a hazai fogyasztót, ráadásul környezetbarát módszerrel.

Ami az adottságokat illeti. Holland felmérések alapján mindössze alig több egyharmadban használjuk ki a mezőgazdasági termelésben meglévő adottságainkat. Erre a fólia vagy üvegház alatti zöldségtermelés szolgáltatja az egyik legjobb példát.

Ezzel kapcsolatban a közelmúltban egy brazil küldöttség járt a Takarékbankban. A legnagyobb brazil szövetkezetek vezetői azért látogattak el hozzánk, hogy felmérjék annak az esélyét, hogy a magyar agrártermelők felismerik a szövetkezésben rejlő lehetőséget és ugrásszerűen növelik versenyképességüket. Ez ugyanis komolyan veszélyeztetné a brazilok európai piaci pozícióit.

Összességében idén gyümölcsözött a gyümölcságazat

Jövedelmező évet zárt idén a hazai gyümölcságazat, bár a nem öntözött ültetvényeken a termelők sem minőségben, sem mennyiségben nem tudtak megfelelő termést elérni – mondta Ledó Ferenc, a Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (FruitVeb) elnöke. Hozzátette: a tavalyinál jelentősen kisebb mennyiség mellett nagyobb jövedelmet értek el a termelők, ami elsősorban a jó minőségnek és a keresleti piacnak köszönhető.

Az idei év mutatott rá leginkább az öntözésfejlesztés szükségességére a hazai gyümölcsstermesztésben. A korszerű ültetvényen gazdálkodók ugyanis kisebb termésmennyiség mellett nagyobb bevételre tettek szert. Ahol azonban nem tudták a tápanyagokat és a vizet pótolni a termelők, a termés mennyiségével és minőségével is komoly gondok voltak.

Az időszakos hullámzást leszámítva az árak is jól alakultak az idei szezonban, egyedül a meggyénél volt tapasztalható a szüret előtt kisebb zavar. Egy-két feldolgozó ugyanis 55-60 forintos felvásárlási árat hirdetett meg, a termelők azonban ennyiért nem akarták odaadni a gyümölcsöt. A krízis néhány hét alatt megoldódott, a felvásárlók pedig engedtek a nyomásnak és emeltek az árakon. Meggyből az idén 62-65 ezer tonna termett, aminek hetven százalékát a feldolgozóipar használta fel. Bár a tavaly bevezetett oroszországi importtilalom miatt a gazdálkodók arra számítottak, hogy visszaesik majd az étkezési meggy forgalma, végül a tavalyinak a dupláját sikerült ebben a formában értékesíteni a külföldön. Az embargó ellenére kerülőutakon az orosz piacra is eljutott az áru, emellett jelentősen megugrott a lengyel és a román kereslet is a magyar meggy iránt – nyilatkozta a szervezet elnöke.

Elmarad a tavalyi csúcstól

Míg egy átlagos évben 10-12 ezer tonna étkezési meggy hagyja el az országot, addig idén a FruitVeb becslése szerint 20-25 ezer tonna lépte át a határt. Ennek a mennyiségnek a jelentősebb része feltételezhetően feketén került ki az országból, Ledó Ferenc szerint ugyanis többtonnányi árut – az elektronikus áruforgalom-ellenőrzési rendszert (EKÁER) kijátszva – 3,5 tonna alatti gépjárművekkel szállították át a román határon, onnan pedig kamionokkal utaztatták tovább Bukarestig.

Alma: nem teljesült a gazdák álma

A hazánk gyümölcstermesztésében meghatározó szerepet játszó almatermelés idén – többek közt a nagy hőség és az aszály miatt – messze a tavalyi rekord alatt lesz. Egy éve 900 ezer tonnát takarítottak be az ültetvényekről, idén csupán 550 ezret tehet ki a teljes termésmennyiség. Magyarország étkezésialma-szükséglete 150-200 ezer tonna körül van évente, ez a mennyiség pedig idén is biztosított. – Bízunk benne, hogy a most induló telepítési támogatásoknál csak öntözhető ültetvényekre adnak ki engedélyt és támogatást, így tovább nőhet az étkezési minőség a teljes megtermelt mennyiségen belül – jelezte a legfőbb gondot Ledó Ferenc. Meglátása szerint ezzel egy időben a tárolókapacitások bővítésére is szükség van, a mostani 200 ezer tonnáról 400 ezerre kellene emelni a korszerű raktárok befogadóképességét. Az árak a tavalyi, tragikusnak nevezhető mélységek után elfogadható szintre kerültek: míg a léalma kilójáért tavaly alig adtak 10 forintnál többet, ma 35 forintért vásárolják fel az üzemek, ahogy az étkezési alma ára is megduplázódott, 120 és 150 forint között mozog a belföldi piacon.

A szakember szerint körtéből és szilvából is átlagos évet zárhat az ágazat, előbbiből 20-25 ezer tonnát takaríthatnak be a termelők, míg szilvából 65-70 ezer tonna a szüret eredménye. (Forrás: Magyar Idők)

Takarék Agrár Központ kommentár

A TakaréK Agrár Központ arra számít, hogy az öntözött területek aránya a gyümölcstermelésben fog a leginkább növekedni az elöttünk álló években. Ez összefügg azzal, hogy a pályázati források csak öntözési fejlesztésekkel együtt fognak rendelkezésre állni novembertől. Az ültetvények korszerűsítése ezáltal még nagyobb ugrást fog jelenteni mind a mennyiségi, mind a minőségi gyümölcstermelésben. Ehhez természetesen a tároló kapacitások jelentős bővítése is elengedhetetlen. Ez utóbbi pedig megint igényli a termelők szervezettségének, együttműködésének erősítését, amit egyébként a pályázati rendszer jelentős előnyökkel (nagyobb összegekkel) motivál.

A szektor helyzetének látványos javulásához az EKÁER javuló hatékonysága is hozzájárul.

Nemzetközi agrárgazdaság

Keleten jól haladnak az őszi munkák

63,3 millió tonna búzát takarítottak be Oroszországban

Oroszországban még aratják a tavaszi búzát, de megkezdődött a tritikálé és az őszi búza vetése is.

Ukrajnában az őszi búzát és a tritikálét összesen 4,8 millió hektáron vetették el október 12-ig a gazdák. Ezzel egy időben 134 ezer hektáron a rozs és 366 ezer hektáron az őszi árpa vetőmagja is a földbe került. Oroszországban még aratják a tavaszi búzát. Az őszi és tavaszi búza teljes termőterületének 98,3 százalékáról (25,2 millió hektárról) 63,3 millió tonna búzát takarítottak be.

Ukrajnában a kukorica termőterületének 46 százalékáról (1,9 millió hektár) takarították be a termést október 12-ig. Az átlagos hozam 5,01 tonna/hektár, így 9,5 millió tonna kukorica került a tárolókba. Oroszországban a termőterület 50 százalékán, azaz 1,4 millió hektáron végeztek a munkával a jelzett időpontig, és 5 tonna hektáronkénti hozam mellett 6,9 millió tonna a szemtermés.

Ukrajnában a napraforgó termőterületének 91 százalékán (4,5 millió hektár) végeztek a betakarítással október 12-ig. Hektáronkénti 2,12 tonna hozam mellett 9,6 millió tonna magot tároltak be. Oroszországban ugyanakkor a termőterület 72 százalékán, azaz 4,9 millió hektáron fejezték be a munkát, és 1,56 tonna/hektár hozam mellett egyelőre 7,6 millió tonna új termés áll a feldolgozók rendelkezésére. (Forrás: Agrotrend.hu/APK-Infom)

Takarék Agrár Központ kommentár

E két ország egészen rendkívüli adottságokkal rendelkezik a gabonafélék és egyes ipari növények (mint a napraforgó) előállításához. Ezeket az adottságokat évről-évre magasabb színvonalon használják ki. Ezt Oroszországban a beruházások fokozott támogatásával, a nyugati technológiák felhasználásával érik el. Ukrajnában a finanszírozási nehézségek erősen hátravették a hatékonyság javulását. Ennek ellenére - a Takaréknál Agrár Központ előrejelzése szerint - biztos, hogy az előttünk álló években tovább fog növekedni ezen már ma is meghatározó gabonapiaci szereplők világpiaci jelenléte. Ezzel kapcsolatos aktuális hír, hogy napjainkban is sorra nyerik azokat az észak-afrikai gabonatendereket, amelyek korábban hagyományosan az EU régi tagállamainak piacai voltak.

Emiatt nagyon fontos számunkra, hogy megtaláljuk a módot a szántóföldi növénytermesztés súlyának csökkentésére agrár-kibocsátásunkban. Erre szolgál a kertészet és az állattenyésztés kiemelt támogatása a folyó pénzügyi-kifizetési ciklusban. A Takaréknál Agrár Központ arra számít, hogy az évtized végére ezek súlya már emelkedni fog a kibocsátásban. Ez nem jelenti azt, hogy a növénytermesztés és állattenyésztés egyensúlya jelentősen elmozdulna, de már néhány százalékos változás is sok munkahelyet hozhat.

Nemzetközi agrárgazdaság

Kétharmad már
alternatív

Hatmilliárd tojást termeltek Németországban az első félévben

A német tojótyúkállomány 2015 első félévében 3000 tojótelepen összesen 6 milliárd tojást termelt. Mint ahogyan az a tojás világnapja alkalmából a Német Szövetségi Statisztikai Hivatal közléséből kiderült, ennek legnagyobb aránya, mintegy 63 százaléka alternatív tartású állománytól származott. A termelt tojások 17 százaléka szabad tartású volt. A teljes mennyiség 11 százalékát a kistermelői, valamint a feljavított ketreces tartásból származó tojások teszik ki, míg 9 százalékát az ökológiai termelés. (Forrás: destatis.de)

Takarék Agrár Központ kommentár

A német fogyasztói tudatosság már alig engedi, hogy ketreces tartásból származó tojás legyen a piacukon. Nálunk ettől még olyannyira messze vagyunk, hogy a magyar átlagfogyasztó csak az árat nézi. Ebből is csak a kiszérelés árát, nem pedig az egységárakat. Ezért van az, hogy ha az EU többi tagállamában növekszik a tojástermelés, akkor nálunk egyből megjelennek a kisméretű tojások és rombolják az árakat. Napjainkban e nyomás mérsékelt, mert az USA-ban kitört madárinfluenza miatt az ottani tyúkállomány több mint 10 százalékát levágták, és importórrá váltak. Az egyensúly helyreállása akár két évet is igénybe vehet.

Tojásfogyasztásunk csökkenése annak ellenére sem állt meg (napjainkban 215 db/év), hogy a korábbi évtizedek alaptalan orvosi tojásellenessége már a múlté. A tojás a leginkább ideális összetételű élelmiszerek egyike, amiből minden nap kellene fogyasztanunk.

Nemzetközi agrárgazdaság

A piaci egyensúly
tartósan borul

Önnek sem lesz pénze kávéra, ha bejön ez a jóslat

Ha nem bővül jelentősen a világon a kávétermesztés, akkor egy évtized múlva olyan hiány alakulhat ki a fekete ital alapanyagának piacán, ami az égbe lökheti a reggeli frissítő árát. Már a mostani ellátást is veszélyezteti a kereslet és a kínálat megbillent egyensúlya.

A világ kávéfogyasztó népességének szüksége lenne még egy Brazíliára. A latin-amerikai ország a világ legnagyobb kávébabtermelője és -exportálója. Az ok eléggé közismert: a feltörekvő országok bővülő középrétegeinek tagjai rákaptak a kávéra, miközben a világ más részein nem csökken a fogyasztás. Az emiatt bővülő kereslet kiszolgáláshoz évi 40-50 millió zsákkal kellene növelni a termelést a következő tíz évben. Ez több a teljes brazil termelésnél.

A bővítést a globális felmelegedés miatt gyakoribbá vált szárazságok és az alacsony felvásárlási árak veszélyeztetik. Az utóbbiak eltántorítják a gazdákat ültetvényeik bővítésétől. Előbb-utóbb az ágazat szereplőinek meg kell hozniuk néhány fontos döntést arról, hogyan lehet úrrá lenni ezen a problémán. Egyelőre senki sem tudja, hol teremhet meg a szükséges kávébabbet.

Már hiány van

A világon várhatóan 3,5 millió zsákkal kevesebb kávébab terem az október 1-jén indult 2015-2016-os szezonban, mint amennyire szükség lenne. Ez megfejezi az előző szezonban kialakult 6,4 milliárdos hiányt.

Brazíliában a 2014-es szárazság utóhatásaitól szenvedtek a termelők - a termés kiesés tavaly 50 százalékkal dobta meg az arabica kávé árát a New York-i árutőzsdén. Azóta 27 százalékkal csökkent az ár, ami elsősorban annak köszönhető, hogy a brazil real gyengélkedik a dollárral szemben.

Eközben az előrejelzések szerint 2030-ra a jelenlegi harmadával, évente 200 millió zsákra nő a világ kávéfogyasztása. Az elmúlt szezonban 144 millió zsáknyi kávébabot takarítottak be a termelők. A többlet előállításához sokkal hatékonyabbá kellene válni a növény termesztésének - állítja Michael R. Neumann, a nevét viselő kávékereskedő cég vezetője.

Rémes kilátások

A klímaváltozás a brazíliai termés negyedét veszélyezteti, emellett különösen nehéz helyzetbe hozza a nicaraguai, az el salvadori és a mexikói gazdákat. Veszteségeiket csak úgy mérsékelhetik, ha alkalmazkodnak az új helyzethez. Emellett várakozások szerint a termés egy része átkerülhet Közép-Amerikából az ázsiai és csendes-óceáni térségbe, ahol a túlzott hőségtől védettebb, magasabb fekvésű ültetvényeket lehet kialakítani.

A legnagyobb veszély a jobb minőségű fajtát, az arabicát fenyegeti. Az olcsóbb robusta - ahogy a neve is sejteti - jobban ellenáll természeti csapásoknak. Brazília a világ legnagyobb arabicatermelője, Vietnam a legnagyobb robustatermelő.

Noha a globális felmelegedés káros hatása egyértelműen érezhető, az alkalmazkodás ugyanakkor nem reménytelen, például úgy, hogy a termelők felfelé terjeszkednek a hegyekben. (Forrás: napi.hu)

Takarék Agrár Központ kommentár

A kávé a kakaóbabbal együtt egyre nehezebben viseli a felmelegedést, egyre több betegség tizedeli. Bár a kutatások felgyorsultak, így egyre északabbra és magasabbra húzódnak az ültetvények, nincs esély arra, hogy a világ növekvő keresletét ki tudják e termékekből elégíteni. Ez egyértelműen tartós áremelkedést vetít előre. A világon 25 millió család él kávétermelésből. Az elmúlt 15 évben a fogyasztás 43 százalékkal nőtt, de ez érthető: már a tea őshazájában, Indiában is rákaptak. Évente 500 milliárd csésze kávé készül világszerte, főleg a fejlődő országok által hajtottan, a kereslet pedig sokkal gyorsabb ütemben növekszik, mint amit a termés produkálni tud.

Mivel e termékekből nincs hazai termelésünk, teljes függésben vagyunk a világpiaci kínálattól. Amiből viszont az következik, hogy nem kerülhetjük el az áremelkedést. Annak oka, hogy az eddig csak mérsékelten érzékelhető abban keresendő, hogy az őrölt kávék összetétele nagy mozgásteret enged az alapanyagok minőségének variálásra. Másrészt, bár továbbra is a belföldi piac mintegy felét alkotják az őrölt kávék, az egyadagos (kapszulás) és a szemes/pörkölt kávék irányába mozdult el a kereslet. A kapszulás kávé előretörése egyébként világjelenség, amely az előrejelzések szerint 2018-ra akár a piac felét is elfoglalhatja.

Statisztika

Az alacsony árak éreztetik hatásukat

Az agrár-külkereskedelem főbb jellemzői

A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek kivitelének értéke 4460 millió eurót, behozatalának értéke 2778 millió eurót tett ki 2015 első hét hónapjában, az agrár-külkereskedelem aktívuma 1682 millió euró, 79 millió euróval kevesebb, mint 2014 első hét hónapjában volt. A mezőgazdasági- és élelmiszeripari termékek exportértéke azonos az egy évvel korábbival, importértéke 3,4 százalékkal nőtt 2015 első hét hónapjában, az egyenleg 4,5 százalékkal maradt el a 2014 első hét havi értéktől.

2015 júliusában a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek részesedése a teljes nemzetgazdasági exportból 8,7 százalék, az importból 5,6 százalék volt, az export aránya 0,8 az importé 0,1 százalékponttal kisebb, mint 2014 júliusában. 2015 első hét hónapjában a nemzetgazdasági exportból 8,4 százalékkal, az importból 5,8 százalékkal részesedtek a mezőgazdasági és élelmi-szeripari termékek, az export aránya 0,6 az importé 0,1 százalékponttal kisebb, mint 2014 első hét hónapjában.

2015 első hét hónapjában 19 ezer tonna sertés exportjára és 38 ezer tonna importjára került sor, 10 ezer tonnával kevesebbet vittünk ki és 10 ezer tonnával többet hoztunk be, mint 2014 azonos időszakában. A sertés export átlagára 11 százalékkal, az importé 23 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A sertéshús és a baromfi-hús kivitt volumene megközelítette az egy évvel korábbit. A nyerstej kivitt mennyisége csaknem 10 százalékkal nőtt, de az átlagár az egy évvel ezelőtti szint 75 százalékára esett, az import volumene nem változott, átlagára 12 százalékkal csökkent.

A gabonafélék teljes exportárbevétele 116 millió euróval nőtt 2015 első hét hónapjában. A kukorica értéke, 146 millió euróval (+32%) meghaladta az egy évvel korábbit, és jelentősen emelkedett az árpa export-értéke is, de a búza árbevétele, 51 millió euróval (-25%) esett. Ez év júliusáig 3,1 millió tonna kukorica és 0,8 millió tonna búza exportjára került sor. Repcéből 283 ezer tonnát, napraforgóból 226 ezer tonnát értékesítettünk külföldön. Az előbbi 48 ezer tonnával több, az utóbbi 52 ezer tonnával kevesebb volt, mint 2014 azonos időszakában. A legnagyobb mértékben a dohányfélék exportértéke esett vissza (-43 millió euró), mert a cigaretta, szivar kivitele az egy évvel ezelőtti szint felére zuhant. A húsfélék esetében is jelentős visszaesés történt (-34 millió euró), elsősorban a két fő termék, a sertéshús és a baromfi-hús exportértékének csökkenése miatt.

Importoldalán az állati takarmányok értéke nőtt legjobban, 39 millió euróval. A gabonafélék importértéke 35 millió euróval, a gyümölcsféléké közel 30 millió euróval nagyobb, mint 2014 első hét hónapjában. Legnagyobb csökkenés húsfélék esetében történt (-44 millió euró), elsősorban a sertéshús és a baromfi-hús behozatal mérséklődése miatt. (Forrás: AKI)

Takarék Agrár Központ kommentár

Az import idén erőteljesebb növekedést mutat, mint a kivitel. Ez nem veszélyezteti a pozitív egyenleget, de jó jelzés arra vonatkozólag, hogy a magyar mezőgazdaságnak jelentős versenyképesség-, valamint hatékonyságjavulásra lenne szüksége. A belföldi piac bővülése ugyanis együtt indult el a tisztulással. Ez pedig olyan piaci igényt támasztott, aminek jelenleg nem tudnak a hazai termelésű és feldolgozású termékek megfelelni.

Mezőgazdasági termelői árak, augusztus

3,8%-kal csökkentek a mezőgazdasági termelői árak

26 hónapja csökken

2015 augusztusában a mezőgazdasági termelői árak 3,8%-kal elmaradtak az előző év azonos időszakától. Ezen belül a növényi termékek ára 0,9%-kal emelkedett, az élő állatok és állati termékeké 11,1%-kal csökkent.

2015. augusztusban a 2014. augusztusához képest:

A **gabonafélék** ára 7,4%-kal csökkent.

A **zöldségfélék** ára 7,8, a **burgonyáé** 3,9, a **gyümölcsféléké** 17%-kal nőtt.

Az **élő állatok** termelőiár-szintje 8,6, az **állati termékeké** 17%-kal alacsonyabb lett.

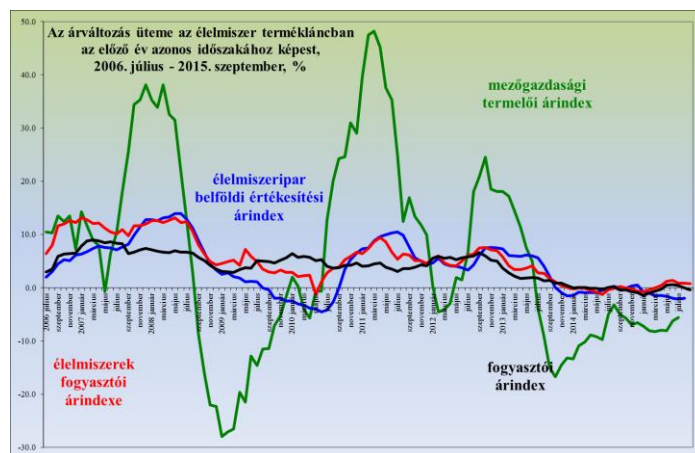
2015. január–augusztusban az előző év azonos időszakához viszonyítva:

A **mezőgazdasági termelői árak** 5,6%-kal mérséklődtek, ezen belül a növényi termékek ára 3,3, az élő állatok és állati termékeké 9,2%-kal.

A **búzánál** nyár elején elkezdődött a betakarítás. A búza felvásárlási ára 0,5%-kal emelkedett, a kukoricáé továbbra is csökkent (17%-kal).

A **vágósertés ára** 12%-kal mérséklődött.

A **tej termelői ára** 21%-kal visszaesett. A felvásárlási ár januárban literenként 91 forint volt, augusztusban – júliushoz hasonlóan – 76 forint.

Forrás: KSH

Takarék Agrár Központ előrejelzés

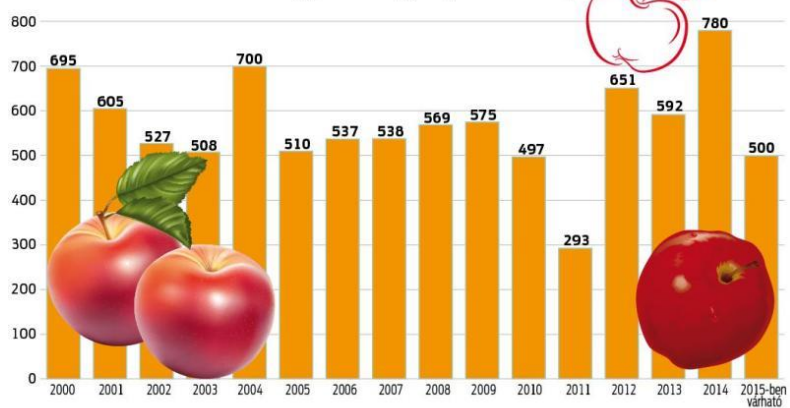
Az árcsökkenés az egész élelmiszer terméklánca jellemző ebben az évben. A mezőgazdasági árak első nyolchavi 5,7 százalékos mérséklődése azonban szokás szerint sokkal kisebb mértékben jelenik meg a terméklánc felsőbb szintjein. Az élelmiszeripar belföldi árai 1,5 százalékkal csökkentek az első nyolc hónapban, míg az élelmiszerek fogyasztói árai igen kismértékű, 0,5 százalékos emelkedést mutattak az első nyolc hónapban. A kilátások az év további részében sem változnak. A Takarékbank Agrár Központja azzal számol, hogy a mezőgazdasági árak – ha egyre lassabb ütemben is – de idén tovább süllyednek. Fordulatra annak függvényében számítunk, hogy a világ pénzügyi milyen mértékben rendülnek meg a kínai gazdasági növekedés visszaesése miatt.

Statisztika

Aktuális statisztikák

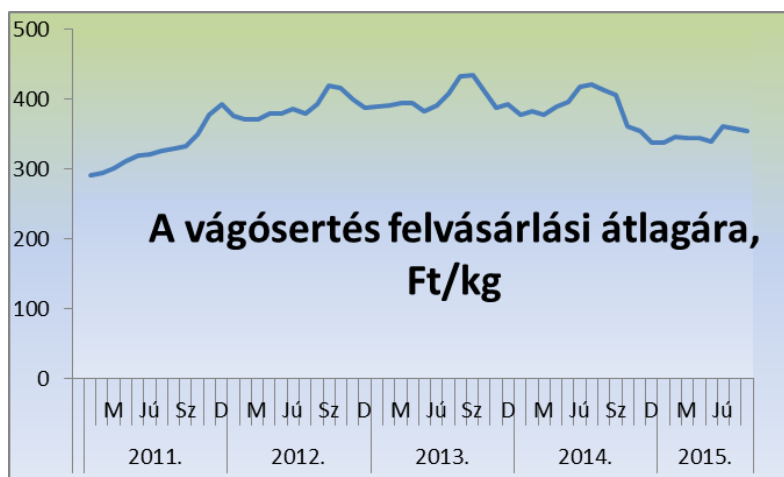
Kisebb termés,
minőségi
problémák, de
magasabb árak

Évenkénti almatermés Magyarországon (ezer tonna)

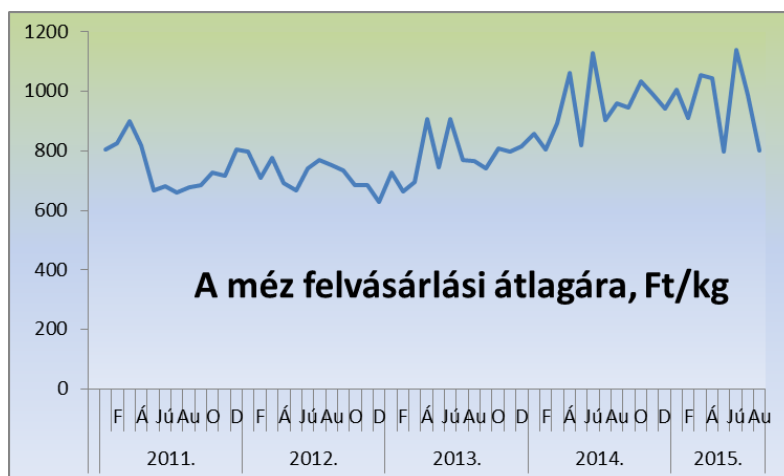

GRAFIKA: ÉKN. FORRÁS: KSH

Stabilizálódtak a
sertésárak

Ezer tonnával
nagyobb termelés a
tavalyinál

Szabályozási, pályázati információ

A falu legyen megint önellátó

FM: 173 millió forintot kapnak a Termelő falu program települései

Hús egyedi támogatási kérelem érkezett a Földművelésügyi Minisztérium által idén először elindított Termelő falu programra, a településeknek 173 millió forint támogatást ítéltek meg.

V. Németh Zsolt, a Földművelésügyi Minisztérium környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkára elmondta: az önkormányzatok nyújthattak be vissza nem térítendő támogatásra kérelmet a két alprogramban, az egyik a baromfitartást, a másik a zártkerti földrészletek revitalizációját szolgálja. A beérkezett kérelmek közül 13 a zártkerti földek, öt a baromfitartás, kettő pedig mindkét terület fejlesztésére vonatkozik. Valamennyi beérkezett kérelmet támogatják, településenként átlagosan 10 millió forintot ítéltek meg, a legtöbb kérelem Zala megyéből érkezett - közölte.

Ismertette: a baromfitartási program az őshonos tenyészállomány kialakításával a génmegőrzést is szolgálja, a falvakra jellemző öngondoskodás fenntartása mellett. A településeknek 50 százalékos előleg felvételére van lehetőségük, az önkormányzatok pedig húst és tojást is előállítanak az elnyert támogatásból létrehozott ökológiai típusú vegyes gazdaságaikban. A gödöllői Haszonállat-génmegőrzési Központ végigköveti a program megvalósulását.

A tájékoztatása szerint a másik, a zártkerti revitalizációt szolgáló programban az ország mintegy 1 millió 150 ezer ingatlanja, mintegy 200 ezer hektár érintett, aminek a fele gondozatlan terület.

Az államtitkár szavai szerint szeretnék elérni, hogy ezek az elaprózott, sokszor hat-nyolc tulajdonos miatt meg nem művelt területek a falvakhoz kapcsolódva az öngondoskodást, az árutermelést szolgálják. Az önkormányzatok helyi civil szervezetekkel együttműködve az elnyert támogatásból megvásárolnak ilyen földrészleteket, és összevonva, területalapú támogatásra jogosult területeket alakítanak ki, és rezisztens tájfajtákat, gyümölcsöt vagy zöldséget természetnek rajtuk - mondta.

A tárca tervei szerint a mintaprogram megvalósulását követően a Termelő falu programot tovább bővítenék - fűzte hozzá. (Forrás: agrotrend.hu/mti)

Takarék Agrár Központ kommentár

A vidék népességmegtartó képességének fontos eleme, hogy a háztáji termelés újra erőre kapjon. Ezek kis beruházás igényű, könnyen, gyorsan finanszírozható tevékenységek. Persze kevesen vesznek ehhez igénybe külső forrást, de ha beválik számukra a dolog, akkor számítani lehet fejlesztésekre.

FRISS MVH KÖZLEMÉNYEK

[127/2015. \(X. 22.\) számú MVH Közlemény](#) a sajt magántárolási támogatásáról

[126/2015. \(X. 21.\) számú MVH Közlemény](#) a sertés ágazatban igénybe vehető állatjóléti támogatások feltételeiről szóló 140/2007. (XI. 28.) FVM rendelet szerinti támogatás 2015. IV. negyedévtől történő igényléséről és a támogatás igénybevételéhez szükséges nyomtatvány rendszeresítéséről

[125/2015. \(X. 21.\) számú MVH Közlemény](#) a baromfi ágazatban igénybe vehető állatjóléti támogatások feltételeiről szóló 139/2007. (XI. 28.) FVM rendelet szerinti támogatások 2015. IV. negyedévtől történő igényléséről és a támogatás igénybevételéhez szükséges nyomtatvány rendszeresítéséről

[124/2015. \(X. 20.\) számú MVH Közlemény](#) a sovány tejpor magántárolási támogatásáról szóló 132/2014. (IX. 6.) számú MVH közlemény módosításáról

[123/2015. \(X. 09.\) számú MVH Közlemény](#) a szőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek kivonásáról és támogatással történő lepárlásáról szóló 70/2012. (VII. 16.) VM rendelet szerint a 2015. pénzügyi évben kifizethető támogatási keretösszegekről

[122/2015. \(X. 02.\) MVH közlemény](#) a 2015/2016. tanévi iskolagyümölcs-program keretében a köznevelési intézményekbe szállítható termékekről és termékmennyiségekről

[121/2015. \(X.1.\) számú MVH Közlemény](#) A fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2015. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2015. (IX. 22.) MVH Közlemény módosításáról

[120/2015. \(IX. 25.\) számú MVH Közlemény](#) a sovány tejpor és vaj magántárolási támogatásához kapcsolódó egyes MVH közlemények módosításáról

[119/2015. \(IX. 25.\) számú MVH Közlemény](#) a sovány tejpor és vaj rögzített áron történő felvásárlásáról szóló egyes MVH közlemények módosításáról

[118/2015. \(IX. 25.\) számú MVH Közlemény](#) a történelmi bázisjogosultságok jogosultjának személyében bekövetkezett változás átírásának rendjéről szóló 102/2013. (VI. 24.) MVH Közlemény módosításáról

Kiemelt téma

Nagy kihívás előtt a cukorszektor - alacsonyan maradhatnak az árak

A cukorszektor készül a kvótakivezetésre

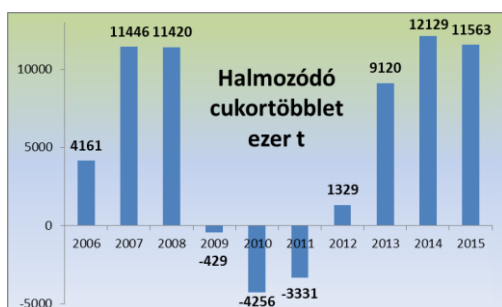
Az ősz a cukorrépa betakarítás ideje is. Az egyetlen magyarországi cukorgyár szeptember 9-én gyújtotta be a mézskemencét, és 125 nap alatt 125 ezer tonna cukrot tervez előállítani. Ez ugyan némi emelkedés az elmúlt évekhez képest, de nagyon messze van az EU csatlakozás előtti 400 ezer tonnás éves cukortermeléstől. A TakaréK Agrár Központ cukorpiaci elemzése azonban nem a régmúlt dicsőségét, hanem az előttünk álló időszak várható tendenciáit mutatja be.

Mivel e cikk szerzője maga is dolgozott cukoripari feldolgozó kampányban, első kézből számolhat be arról az összehangolt, hibát meg nem engedő munkáról, amit egy négy hónapos folyamatos üzem igényel. Ekkor minden egyes üzemóra kiesés súlyos milliókban mérhető többletköltséget okoz. Pedig egy olyan kiélezett cukorpiaci versenyben, amit hosszú évek óta a túlkínálat, az árcsökkenés határoz meg, tartós kényszer a költségek mérséklése, a hatékonyság növelése. Ezt bizonyítja a kaposvári gyár folyamatos fejlesztése, megújuló-energia fejlesztési programja is, amely révén már annyi biogázt állítanak elő az üzemben, amely megegyezik a cukortermelés teljes energiaigényével.

Világpiaci nyomás alatt

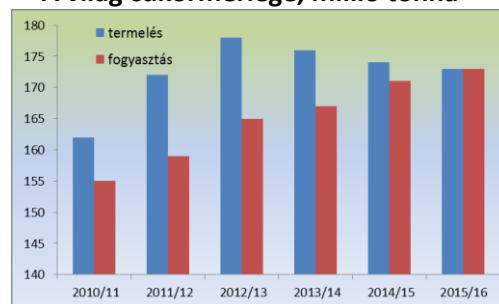
Halmozódó cukortöbblet

Az árnyomás – ahogy azt a legtöbb mezőgazdasági eredetű termékkel kapcsolatban már megszoktuk – nemzetközi piacok által meghatározott. A jelenlegi adatok szerint a 2014/15-ös gazdasági év globális cukortermelése az egymást követő második évben csökken, miközben a felhasználás emelkedik. Ez statisztikai deficitet jelent, amire a 2009/10-es szezon óta nem volt példa. Annak, hogy ez mégsem látszik az árak emelkedésében az az oka, hogy az elmúlt négy évben folyamatosan emelkedett az a felhalmozott cukormennyiség, ami a fogyasztási igények felett volt. A Nemzetközi Cukorszervezet (ISO) szerint ez a napjainkban mintegy 25 millió tonnás készlet erős korlátja az árak emelkedésének. Az előttünk álló 2016/2017-es piaci évben globálisan 6,2 millió tonnával haladhatja meg a cukorfogyasztás a termelést az előző szezon alacsonyabb, 2,5 millió tonnás hiánya után. A világ cukorfogyasztása 2016-ban várhatóan 2,5 százalékkal nő éves összevetésben, miközben a globális termelés nem változik 2015-höz képest. Az elmúlt két szezon 44 millió tonnás globális cukor zárókészlete a 2015/16-os gazdasági évben várhatóan 41 millió tonnára mérséklődik. Ez azt jelenti, hogy a piac elkezdte ugyan ledolgozni a többletet, de ennek piaci áremelő hatására még várni kell. A TakaréK Agrár Központ előrejelzése szerint a világpiaci árak a 2015/16-os gazdasági évben is alacsonyak maradnak. Érdemi fordulat eléréséhez a fogyasztás növekedésének üteme nem lesz elegendő. (A cukorpiacon gazdasági év október 1-jétől szeptember 30-áig tart.)

Forrás: ISO

A világ cukormérlége, millió tonna

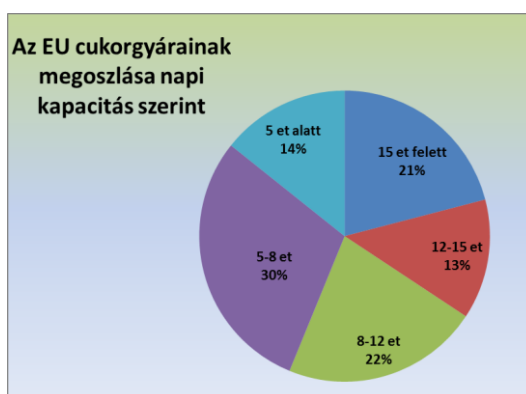
Forrás: USDA

Az alacsony árperiódus hatásai többszintűek. Egyrészt áldozatokat szed, a legnagyobb exportőr Brazíliában például 58 cukorgyárat zártak be az utóbbi öt évben. Másrészt az olcsó cukor, kiegészülve a szállítási költségek csökkenésével, az importőrök növekvő keresletével és a hatalmas készletek nyomásával, bővíti a világszerte forgalmat.

Eközben Európában

Az EU - India után - a világ második legnagyobb cukorpiaca és a harmadik legnagyobb cukortermelője. Az EU 28 tagállamában működő cukorgyárak száma a 2003/04-es és a 2013/14-es szezonok között 213-ról 109-re csökkent. Ezzel együtt az átlagos kapacitások folyamatosan emelkednek. Kaposváron az idei tervezett feldolgozás napi 7200 tonna. Kontinens-szerte a működő gyárak kapacitásainak növelése, s nem új gyárak építése érzékelhető. Így van ez Kaposváron is, hiszen a minap átadott csomagolóüzem kapacitása messze a jelenlegi termelési szint felett van. Ez azt jelenti, hogy ez a beruházás is a kvóta utáni évekre való felkészülés része.

Növekvő
kapacitások

Forrás: Európai Cukorszövetség (CEFS)

Az AKI jelentése szerint az Európai Bizottság a 2014-ben megtermelt 115 millió tonna cukorrépa után 2015-ben 105,2 millió tonna betakarítására számít. A 2014/2015. cukorévi szezonban az átlaghozamok és a cukortartalom is kedvezően alakultak, a cukor ára viszont alacsony volt, ezért a feldolgozóüzemek alacsony áron vásárolták a cukorrépat, így idén csak 200 ezer hektárral kisebb területre tudtak szerződést kötni a termelőkkel. A közösségben 2015 tavaszán 1,454 millió hektáron, míg 2014-ben 1,626 millió hektáron vetettek cukorrépat. A vetésterület Franciaországban, Németországban, Lengyelországban és Spanyolországban csökkent a legjelentősebb mértékben.

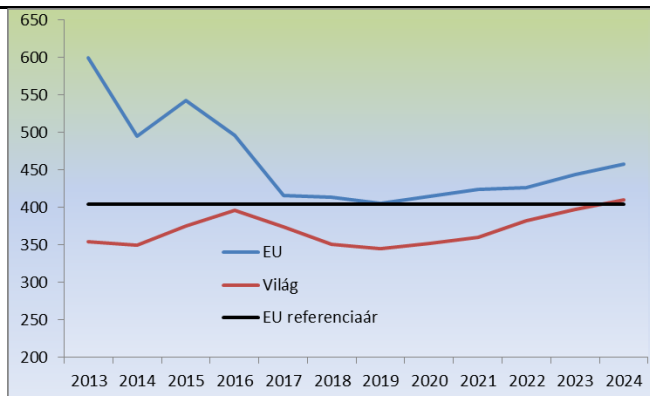
Csökkenő
vetésterület

Az Európai Unió 17 cukorrépa termelő tagállama közül 11-ben haladja meg az elmúlt 5 év termésátlaga a magyarországiakat. Ennek azért van nagy jelentősége, mert a 2017-ben megszűnő cukorkvóta után a versenyképesség hatványozottan fog jelentkezni. Nem véletlen, hogy az alacsony átvételi árak miatt évek óta csökken a cukorrépa vetésterülete az EU-ban.

Nemzetközi előrejelzés

Az Európai Bizottság cukorár előrejelzése szerint csak 2020-ben számíthatunk a cukorár emelkedésére, mind a közösség piacán, mind a világszerte. Azonban ez az emelkedés is csak évi 2-4 százalékos lesz. Az alábbi grafikonon az is érzékelhető, hogy a kvóta kivezetése után az európai cukorárak még szorosabban fognak együtt mozogni a világszerte. A kivezetés célja ugyanis éppen az, hogy az EU cukortermelése a világszerte versenyben állja meg a helyét.

Egyelőre maradnak
az alacsony árak

Forrás: Európai Bizottság

euró/tonna

A hazai édes élet

Ebben az évben mintegy 15 ezer hektáron takarítanak be cukorrépát Magyarországon. Ez az a szint, ami körül 2008 óta ingadozik a termőterület.

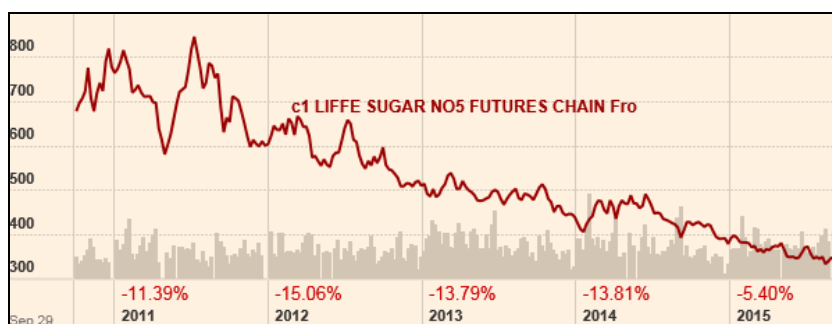
Évek óta stabil a vetésterület

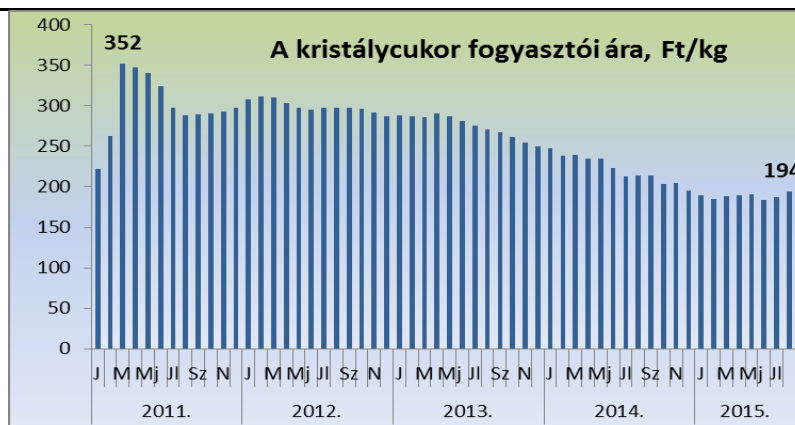
Forrás: KSH, 2015 előzetes adat

A világgpiaci árak esése miatt a cukor Magyarországon 2015 augusztusában átlagban 9 százalékkal került kevesebbe az egy évvel korábinál. Egy kilogramm kristálycukor átlagos fogyasztói ára ekkor 194 forint volt, szemben az egy évvel korábbi 214 forintra. A kristálycukor kilójáért 45 százalékkal kell kevesebbet fizetni, mint az elmúlt öt év legmagasabb árának számító 2011. évi 354 forint.

Ha egymás mellé tesszük a londoni tőzsdei cukorárakat a magyarországi fogyasztói árakkal, látható az igen szoros összefüggés.

Forrás: ft.com

Forrás: KSH

Takarék Agrár Központ előrejelzések

- A világszerte zajló versenynek való nagyobb kitettség az előttünk álló években az EU egész cukorszektorát nagy kihívás elé állítja.
- A várva várt cukorkvóta kivezetés fokozni fogja a piaci versenyt. Ennek következtében a cukorrépa alapú cukorgyártás ott tud fennmaradni az Európai Unióban, ahol a leginkább versenyképes mind a termelés, mind a feldolgozás. Ahogy azt fentebb bemutattuk, az európai cukorrépa termelő mezőnyben nem vagyunk az élmezőnyben. Annak érdekében, hogy fenntartható maradjon e szektor Magyarországon, jelentős hatékonyság-növekedést kell elérnünk a répatermelésben. A kaposvári csomagolókapacitások erőteljes bővítése is egyfajta erre való biztatás. A szektor még inkább a világszerte zajló cukorárak alapján fog árazódni, hiszen a kvótával együtt a minimum répaártól is el kell majd búcsúznunk.
- Mindez rányomja bélyegét a cukorgyári beruházási kilátásokra is. Az igen magas belépési küszöb és az alacsony cukorár lehűti az ezzel kapcsolatos reményeket.
- A magyarországi cukorpiac az előttünk álló években sem fog érdemben bővülni. A jelentős importarány pedig fokozza a nemzetközi piactól való függőséget. Egy olyan piacon, mint a hazai, ahol a külföldi feleslegek keresik helyüket, az európai átlagnál is alacsonyabb cukorárakra kell számítani.
- Az adóhatóság számos sikert tud felmutatni a cukorpiac tisztítása terén. Ezek erősítik a hazai feldolgozás helyzetét.
- Előrejelzésünk szerint még az előttünk álló szezonban sem fog érdemi áremelkedést mutatni a cukorpiac.

A kiadványt a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. munkatársai készítették. A benne közölt megállapítások objektív és független magyarázatot tartalmaznak. Az itt közölt információk hiteles forrásból származnak, mindazonáltal az információk valóságának megfelelőségéről, helytállóságáról a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. biztosítékot nem kapott, ezért a dokumentumban leírtak teljességével és pontosságával kapcsolatban sem a dokumentum készítői, sem a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. semmilyen felelősséget, illetve szavatosságot nem vállalnak. A kiadványban közölt előrejelzésekre, becslésekre és véleményekre a piaci viszonyok változása hatással lehet, azok megváltoztathatóak külön figyelmeztetés nélkül. Az elemzésben kialakított vélemények nem tekinthetők befektetési ajánlatnak, vásárlásra vagy eladásra történő felhívásnak.